

Рейтинговий звіт UNIB 001-007 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	ПАТ «Універсал Банк»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	04.09.2008 р.
Дата оновлення:	06.10.2011 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПАТ «Універсал Банк» за 2009-2010 рр. та I півріччя 2011 року, а також внутрішню інформацію, надану компанією у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується ДУЖЕ ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) «5» – найвища надійність. Банк надійний, мінімально чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних факторів. Ймовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу дуже низька.

Рейтингова історія

Історію кредитного рейтингу ПАТ «Універсал Банк» наведено у таблиці нижче.

Дата	04.09.08	03.04.09	11.09.09	23.03.10	24.09.10	22.04.11	06.10.11
Рівень рейтингу:	uaAA	uaAA	uaAA	uaAA	uaAA	uaAA	uaAA
Прогноз:	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Історію рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «Універсал Банк» наведено у таблиці нижче.

Дата	24.02.09	15.06.09	11.09.09	23.03.10	24.09.10	22.04.11	06.10.11
Рівень рейтингу	5	5	5	5	5	5	5
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «Універсал Банк» підтримується:

- наявністю підтримки з боку основного власника – провідної міжнародної фінансової групи «EFG Group»;
- достатньою капіталізацією та наявністю відносно дешевої ресурсної бази, що дає можливість підтримувати конкурентні позиції на фінансовому ринку;
- диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками;
- збалансованістю активів та пасивів за строками до погашення;
- ринковими позиціями та диверсифікацією банківського бізнесу за сегментами й регіонами, що сприяє збереженню клієнтської бази та забезпечує достатні можливості для подальшого розвитку.

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «Універсал Банк» обмежується:

- схильністю Банку до валютного та кредитного ризиків, що чинить тиск на капітал;
- значним обсягом іпотечних кредитів, що в умовах зменшення ринкової вартості нерухомості та погіршення платоспроможності позичальників може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- збитковою діяльністю, що зумовлена погіршенням якості активів;
- значними адміністративними витратами;
- низькою діловою активністю та збереженням складної ситуації в окремих галузях економіки, що обмежує платоспроможний попит на кредитування та негативно впливає на фінансові показники Банку.

Основні фінансові показники ПАТ «Універсал Банк»

Показник	01.01.07	01.01.08	01.01.09	01.01.10	01.04.10	01.07.10	01.10.10	01.01.11	01.04.11	01.07.11
Активи, млн. грн.	563,43	2884,89	8100,94	9109,23	8664,01	9293,87	9473,09	8584,52	8217,88	6970,61
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	444,72	2559,09	6827,99	6481,57	6240,47	6687,48	6749,95	4919,79	4907,24	4846,72
Кошти клієнтів, млн. грн.	432,21	732,20	2401,43	3220,50	3209,40	3391,68	3217,40	3165,22	3185,09	3198,95
Власний капітал, млн. грн.	76,71	517,89	866,71	835,78	829,41	963,90	903,62	545,93	874,62	822,85
Доходи, млн. грн.	76,50	235,46	1029,62	1182,38	289,32	563,94	838,87	1097,90	236,34	463,99
Витрати, млн. грн.	70,35	227,01	1025,45	1413,27	289,22	636,66	1003,32	1691,49	236,01	515,48
Чистий операційний дохід, млн. грн.	33,60	147,16	620,35	652,40	161,15	317,98	463,52	-12,51	145,39	280,77
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	9,07	12,99	14,59	-302,42	0,10	-72,73	-164,45	-755,95	0,33	-51,57
Чистий прибуток, млн. грн.	6,15	8,45	4,18	-230,89	0,10	-72,73	-164,45	-593,59	0,33	-51,49
Доходність активів (ROA) ¹ , %	1,09	0,29	0,05	-	-	-	-	-	-	-
Доходність капіталу (ROE) ² , %	8,01	1,63	0,48	-	-	-	-	-	-	-

¹ Значення (ROA) на звітну дату

² Значення (ROE) на звітну дату

Резюме

ПАТ «Універсал Банк» (далі за текстом – Банк) працює на банківському ринку з 1994 року. Банк має статус банку з іноземним капіталом. Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві, ліцензіях і дозволах. Банк знаходиться за адресою: 04114, Україна, м. Київ, вул. Автозаводська, 54/19.

Станом на 1 липня 2011 року у ренкінгу НБУ за розміром чистих активів ПАТ «Універсал Банк» посідає 30 місце серед 176 фінансових установ та належить до II групи банків.

Протягом I півріччя поточного року у структурі основних акціонерів змін не відбулося: основним власником ПАТ «Універсал Банк» є EFG New Europe Holding B. V., який входить до складу провідної міжнародної фінансової групи EFG Group.

Регіональна мережа охоплює всі області України. Найбільшу кількість структурних підрозділів зосереджено в Київській області, де розташовано більше третини всіх відділень. Протягом I півріччя поточного року з метою оптимізації регіональної мережі Банку було закрито 6 відділень. Наразі обслуговування клієнтів здійснюється у Головному офісі та 73 відділеннях.

За профілем діяльності ПАТ «Універсал Банк» є універсальною кредитно-фінансовою установою, що надає широкий спектр послуг бюджетним установам, корпоративним клієнтам та приватним особам. Добре розгалужена регіональна мережа та широкий спектр послуг, що надаються Банком, сприяє збільшенню кількості клієнтів. Станом на 01.07.2011 р. клієнтська база налічувала майже 235 тис. клієнтів, з яких фізичних осіб – понад 93%.

Банк є асоційованим членом міжнародної платіжної системи VISA. Активно відбувається залучення й обслуговування юридичних осіб у рамках зарплатних проектів (реалізовано 1,5 тис. зарплатних проектів, які включають майже чверть клієнтів карткового бізнесу станом на 01.07.2011 р.). Партнерами з обслуговування БПК виступають ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «КБ «Хрещатик» та ПАТ «ВТБ Банк».

Погіршення якості активів протягом аналізованого періоду негативно впливало на обсяг власних коштів (збиток за результатами 2009-2010 рр. склав 835,0 млн. грн.). З метою нівелювання ризиків, які бере на себе Банк, обсяг статутного капіталу в IV кварталі минулого року було збільшено на 104,0 млн. грн., у I кварталі 2011 року – на 10,96 млн. грн. Спрямування значного обсягу коштів на формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій призвело до від'ємного значення фінансового результату за підсумком діяльності I півріччя 2011 року (51,5 млн. грн.). Станом на 1 липня 2011 року власний капітал Банку складає 822,85 млн. грн., у т. ч. статутний капітал – 1 152,67 млн. грн., емісійні різниці – 527,49 млн. грн.

Періодичне збільшення обсягу статутного капіталу та залучення коштів на умовах субординованого боргу сприяє підтриманню показників капіталізації на

прийнятному рівні. Разом з тим, ймовірно погіршення платоспроможності окремих позичальників може чинити тиск на капітал.

Основними складовими ресурсної бази ПАТ «Універсал Банк» виступають кошти банків і фізичних осіб. Обсяг коштів, залучених від EFG Eurobank Ergasias S.A., продовжує зменшуватись. Пасивне сальдо за міжбанківськими операціями станом на 01.07.2011 р. складає 13,78% обсягу зобов'язань. Операції на вітчизняному міжбанківському ринку Банк проводить на короткостроковій основі, з окремими банками – на умовах SWAP.

Ресурсна база Банку за основними кредиторами наразі є достатньо диверсифікованою. Станом 01.07.2011 р. кошти 20 найбільших кредиторів формують 34% зобов'язань. Кошти, залучені від основного акціонера та банків, що входять в Групу зумовлювали концентрацію за основними кредиторами протягом 2009–2010 рр.

Клієнтський депозитний портфель майже на 97% формується коштами, залученими від фізичних осіб. Протягом I півріччя поточного року обсяг коштів на депозитних рахунках клієнтів продовжував зменшуватись, проте обсяг коштів на поточних рахунках юридичних осіб збільшився (коефіцієнт клієнтської бази станом на 01.07.2011 р. складає 24,62%, проти 15,98% станом на 01.01.2011 р.). Клієнти розміщують кошти переважно на короткостроковій основі і в іноземній валюті.

Депозитному портфелю притаманна добра диверсифікація за основними вкладниками (станом на 01.07.2011 р. питома вага депозитів 10 найбільших вкладників у портфелі склала 9,1%). В свою чергу, у портфелі коштів корпоративних клієнтів спостерігається концентрація за видами економічної діяльності: станом на 01.07.2011 р. залишки коштів на рахунках підприємств, які займаються виробництвом та розподіленням електроенергії, газу та води, формують 40,27% обсягу коштів суб'єктів господарювання.

Диверсифікація ресурсної бази, зважаючи на готовність основного акціонера надалі підтримати ліквідність ПАТ «Універсал Банк», є прийнятною, а якість – задовільною.

Кредитний портфель клієнтів залишається основною складовою активів. У його структурі переважають кредити, надані у поточну діяльність, за строками користування кредитними коштами – довгострокові кредити. Іпотечні кредити станом на 01.07.2011 р. формують більше чверті клієнтського кредитного портфеля.

Більшість кредитів надано в іноземній валюті (70% клієнтського кредитного портфеля). Разом з тим, майже 3/4 обсягу кредитів в іноземній валюті надано фізичним особам. Девальвація національної валюти підвищила боргове навантаження на позичальників та негативно вплинула на їх платоспроможність.

Виходячи зі спрямованості Банку на кредитування фізичних осіб, клієнтський кредитний портфель достатньо диверсифікований за основними позичальниками: кредити 20 найбільших позичальників станом на 1 липня 2011 року формують 21,4% заборгованості за кредитами клієнтів, або 188,5% капіталу I рівня. Щодо диверсифікації кредитів, наданих суб'єктам господарювання за видами економічної

діяльності слід зазначити, що кредитами, наданими підприємствам торгівлі сформовано близько 57% обсягу заборгованості, що відповідає 158,76% капіталу I рівня).

Погіршення платоспроможності окремих позичальників зумовило зростання обсягу простроченої заборгованості, частка якої у клієнтському кредитному портфелі Банку станом на 01.07.2011 р. перевищила 16%. Разом з тим, значний обсяг заборгованості, що за категорією ризику класифіковано як «субстандартна», свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості. Рівень резервування за клієнтським кредитним портфелем відповідає його якості. Прострочена заборгованість покривається сформованими резервами майже у 1,5 рази.

Працівниками юридичної та інших служб проводиться робота щодо примусового стягнення проблемної заборгованості. ПАТ «Універсал Банк» у судових інстанціях різних рівнів виступає позивачем та відповідачем. Переважна більшість позовів подана Банком до контрагентів з питань врегулювання договірних відносин з кредитування. Кредити окремих позичальників було погашено позичальниками (поручителями) або відшкодовано шляхом реалізації забезпечення.

Основними видами забезпечення є нерухоме майно та майнові права на депозити. Чистий кредитний ризик є значним та складає 46,44%.

Високоліквідні активи ПАТ «Універсал Банк», обсяг яких протягом останнього року є значним, переважно сформовано ОВДП та коштами на НОСТРО рахунках. На кореспондентському рахунку в НБУ підтримуються кошти в обсязі, необхідному для поточного обслуговування клієнтів.

Значення показника швидкої ліквідності, який характеризує здатність розраховуватись за поточними зобов'язаннями, є високим. Показники ліквідності перевищують нормативні значення встановлені НБУ.

На міжбанківському ринку ПАТ «Універсал Банк» здійснює виключно короткострокові операції, здебільшого, на умовах SWAP. Міжбанківські операції виступають додатковим джерелом доходів для Банку в період низької кредитної активності на ринку та допомагають покращувати показники ліквідності. Сальдо за міжбанківськими операціями пасивне, що зумовлено коштами, залученими від основного акціонера. Активи та пасиви ПАТ «Універсал Банк» збалансовані за строками до погашення.

У ході перевірок діяльності Банку контролюючими органами протягом I півріччя поточного року виявлено деякі порушення, проте сума штрафних санкцій є незначною.

Протягом аналізованого періоду ПАТ «Універсал Банк» дотримувалось нормативів, встановлених НБУ. Значення економічних нормативів Банку є прийнятними.

У I півріччі поточного року порівняно з аналогічним періодом минулого року обсяг чистого операційного доходу від основної діяльності зменшився більше ніж на 11%. З метою підтримання ефективності діяльності на прийнятному рівні загальні адміністративні витрати було зменшено на 4,35%, проте обсяг та частка останніх є

значними (за підсумком I півріччя 2011 року відповідають 36% обсягу валового доходу). Зростання обсягу простроченої заборгованості за кредитами призвело до необхідності збільшення резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій та стало основною причиною збитковості за підсумком I півріччя поточного року.

Основні задачі ПАТ «Універсал Банк» на поточний рік передбачають: збільшення обсягу клієнтського кредитного портфеля, а також підтримання його якості на належному рівні; максимізацію доходів бізнесу через ефективне використання вільних ресурсів з дотриманням визначеного ступеня ризику; подальше зменшення адміністративних витрат; проведення операцій з фінансовими установами та збільшення кола банків–контрагентів; підтримку оптимальної структури активів та пасивів; зміцнення ефективної організаційної структури, яка максимально відповідатиме напрямам діяльності та стратегічним цілям банку; забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності Банку.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПАТ «Універсал Банк» підтверджено на рівні uaAA з прогнозом «стабільний». Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) підтверджено на рівні «5».

Додатки

Дані балансу ПАТ «Універсал Банк», млн. грн.

Показник	01.01.07	01.01.08	01.01.09	01.01.10	01.04.10	01.07.10	01.10.10	01.01.11	01.04.11	01.07.11
Активи										
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	26,48	159,99	388,23	490,57	347,49	277,27	204,76	266,93	296,98	327,53
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	335,03	91,22	219,43	613,46	1033,08	1419,29	1012,35	854,68	962,89
Кошти в інших банках	40,04	47,57	554,50	1228,30	854,25	1632,80	1225,34	1387,52	1441,73	898,94
Кредити клієнтам	452,97	2248,28	6710,41	6568,75	6274,91	5943,59	6019,06	4791,28	4880,89	4773,13
Цінні папери	8,55	29,98	51,84	1,46	1,46	1,46	0,46	0,46	0,18	0,75
Довгострокові вкладення	44,89	73,82	389,98	373,86	372,65	361,84	347,51	284,03	275,57	272,99
Нараховані доходи	8,51	32,57	138,49	422,51	496,41	589,56	655,06	490,62	514,93	568,18
Резерви	(20,11)	(80,21)	(315,81)	(908,72)	(977,00)	(1108,22)	(1279,34)	(1241,40)	(1317,11)	(1422,80)
Інші активи	2,10	37,86	92,08	713,06	680,38	562,49	880,96	1592,74	1270,03	589,00
Разом активів	563,43	2884,89	8100,94	9109,23	8664,01	9293,87	9473,09	8584,52	8217,88	6970,61
Зобов'язання										
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	20,00	164,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	44,95	1 556,51	4284,08	3089,28	2863,85	3504,12	3596,77	2346,04	2265,87	1746,13
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,48	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	76,86	120,65	686,61	718,87	771,42	745,03	439,39	444,52	646,62	637,37
Кошти фізичних осіб	354,87	610,55	1714,82	2501,64	2437,98	2646,65	2778,01	2720,71	2538,46	2561,58
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,14
Субординований борг	0,00	50,50	385,00	1138,85	1130,30	811,45	812,12	817,06	816,89	818,15
Нараховані витрати	5,95	10,50	94,94	35,36	33,46	27,20	39,21	30,06	35,44	28,86
Інші зобов'язання	3,11	17,29	48,78	625,46	597,59	595,52	903,98	1680,21	1039,96	354,53
Разом зобов'язань	486,72	2367,00	7234,23	8273,45	7834,60	8329,97	8569,47	8038,60	7343,26	6147,76
Власний капітал										
Сплачений статутний капітал	55,00	487,71	837,71	1037,71	1037,71	1037,71	1037,71	1141,71	1152,67	1152,67
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	14,87	21,01	24,19	27,99	27,99	235,99	235,99	235,99	555,47	555,47
Результат минулих років	0,10	0,10	0,76	0,76	-238,68	-238,68	-238,68	-238,68	-835,00	-835,00
Результати переоцінки	0,60	0,62	-0,13	0,22	2,29	1,61	33,06	0,50	1,15	1,20
Фінансовий результат поточного року	6,15	8,45	4,18	-230,89	0,10	-72,73	-164,45	-593,59	0,33	-51,49
Разом власного капіталу	76,71	517,89	866,71	835,78	829,41	963,90	903,62	545,93	874,62	822,85

Дані звіту про фінансові результати ПАТ «Універсал Банк», млн. грн.

Показник	01.01.07	01.01.08	01.01.09	01.01.10	01.04.10	01.07.10	01.10.10	01.01.11	01.04.11	01.07.11
Доходи										
Процентні доходи	59,91	161,24	733,35	1111,00	273,28	532,96	788,12	994,38	217,02	430,15
Комісійні доходи	10,78	18,57	37,52	29,04	6,18	13,73	21,67	30,81	8,14	17,83
Результат від торговельних операцій	3,89	51,91	249,67	29,42	7,77	13,00	15,26	45,67	7,89	9,16
Інші операційні доходи	1,58	2,86	8,98	10,77	2,03	3,85	13,15	25,68	2,94	6,02
Інші доходи	0,34	0,88	0,11	2,15	0,06	0,39	0,66	1,35	0,35	0,82
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходи	76,50	235,46	1029,62	1182,38	289,32	563,94	838,87	1097,90	236,34	463,99
Витрати										
Процентні витрати	37,76	72,81	301,12	383,19	100,96	195,93	304,36	397,20	70,65	133,63
Комісійні витрати	0,33	2,05	6,80	10,13	2,44	4,88	7,42	10,11	2,39	4,81
Інші операційні витрати	4,47	12,56	101,24	134,50	24,70	44,75	62,90	701,74	17,55	43,96
Загальні адміністративні витрати	26,17	75,04	367,46	384,63	83,50	175,02	257,94	421,86	74,29	167,40
Відрахування в резерви	-1,29	60,01	238,41	572,35	77,61	216,08	370,69	322,94	71,13	165,76
Податок на прибуток	2,93	4,54	10,41	-71,53	0,00	0,00	0,00	-162,36	0,00	-0,07
Всього витрати	70,35	227,01	1025,45	1413,27	289,22	636,66	1003,32	1691,49	236,01	515,48
Фінансовий результат	6,15	8,45	4,18	-230,89	0,10	-72,73	-164,45	-593,59	0,33	-51,49